

Waarom men die chocolade paaseitjes of kerstkransjes niet kan laten liggen

Huibrecht Boluijt, maart 2019

Waarom hebben sommige mensen toch zo'n moeite om in aanloop naar de feestdagen lekkernijen, zoals chocolade paaseitjes, letters of kerstkransjes in de schappen van de winkels te laten liggen? Vanwaar die verleiding? Wat is dat met die gevoeligheid voor die seizoensgebonden artikelen? Natuurlijk is het gewoon lekker, maar chocolade is gewoon chocolade en een heel jaar voorhanden.

Symboliek

Om antwoord te kunnen krijgen op de bovengenoemde vragen is het belangrijk te definiëren dat dit soort artikelen ook symbolen zijn. En net als rituelen geven symbolen vorm aan een verhaal. Ze dragen een betekenis van een gedachte of herinnering. Het symbool is het ding, het artikel en het ritueel in deze is de aanschaf en vervolgens het ophangen van het symbool in de boom of het opleuken van de ruimte met als hoogtepunt het verorberen van het lekkers. Het uitvoeren van het ritueel geeft ons het idee dat we de fijne ervaring veilig stellen. Het brengt ons dichterbij de feitelijkheid van het feest.

Het woord symbool komt oorspronkelijk uit het Grieks en betekent 'het samenvallen van feitelijke en beleefde werkelijkheid'. De letterlijke betekenis verwijst naar een overstijgende en inhoudelijke betekenis, waar het symbool zelf deel van uitmaakt en waardoor het feitelijke wordt beleefd. Men maakt als het ware een iets groters grijpbaar.

De uiterlijke vorm van het symbool geeft de mens dus houvast doordat het ons aan een verhaal herinnert. Maar symbolen en rituele verbinden ook, ze zorgen voor een gevoel van geborgenheid en saamhorigheid. Zij vormen een gedeeld identiteit en bepalen traditie en cultuur. Wat te denken van de oranje gekleurde straten als er een WK voetbal is waar Nederland aan deelneemt?!

Symbolen en rituelen bieden ook structuur, verankeren de tijd, leiden ons van seizoen naar seizoen.

Symbolen en rituelen kunnen mensen ook van elkaar scheiden. Er zijn bijvoorbeeld mensen in streng gelovige gemeenschappen die menen dat de vorm de mens weghoudt bij de essentie. Zij verafschuwen de vorm omdat deze af zou leiden van de inhoud van een boodschap.

Waarom

Mensen hebben verhalen en de daarbij behorende ervaringen opgeslagen in hun geheugen en deze verankerd met een emotie. Het zien van de symbolen, in dit geval de lekkernijen, uitgestald in de schappen van een supermarkt, roept in het positieve geval een fijn gevoel op en het zorgt ervoor dat mensen het fijne gevoel beleven wat behoort bij de initiële ervaring.

In de huidige tijd zie je overigens dat mensen vaak nog maar weinig weten van de oorspronkelijke inhoud van de religieuze feesten en verhalen en dat men de symboliek en de rituelen tot feest heeft verheven. De symboliek verdringt de inhoud en wordt de nieuwe inhoud. Het is dus belangrijk om de inhoud en vorm beide scherp te blijven onderscheiden en te koesteren. Het gevaar bestaat anders dat rituelen en symbolen (de vorm) worden verabsoluteerd. In fundamentele religiebeleving ziet men dat niet zelden terug.

Romantici

Is er nu een bepaald soort mensen gevoelig voor dit soort symboliek? Men zou kunnen veronderstellen dat het met name de gevoelsmensen zijn die symboliek waarderen of nodig hebben. Dat is een plausibele veronderstelling echter is het ook zo dat mensen die minder makkelijk hun gevoelswereld betreden baat kunnen hebben bij symboliek, juist om de gevoelswereld ontsloten te krijgen.

Het zijn vooral de mensen die weg willen van het alledaagse grijze bestaan en kleur willen geven aan het leven. De mens die weg willen van de middelmaat. Het zijn de zogenaamde romantici. Zij voelen wat (nog) niet aanwezig is maar wat kan zijn. Ze missen iets. Een diepere verbinding. En symbolen kun je letterlijk vastgrijpen of zien.

Mensen die niet zo snel verleid worden voor deze lekkernijen zijn wellicht de mensen die meer op de inhoud gericht zijn. Of de saaie of nuchtere mensen. Misschien hangen die dingen wel samen.

Of het zijn mensen die juist nare herinneringen koesteren bij zaken die door het symbool worden getriggert, waardoor ze zich niet verleid weten. Het zou namelijk een traumatische herinnering kunnen aantippen. Soms weet men dat zelf niet eens.

Conclusie

Chocolade blijft chocolade. En men kan gewoon een reep kopen als men zin in chocolade heeft. Ook in tijden van de geassocieerde religieuze feesten.

Of men zich in de specifieke seizoenen snel verleid voelt door het symbool (inclusief de lekkernij) heeft dus blijkbaar vooral een diepere oorzaak.